

**ХІМІЯ, БІО- І ФАРМТЕХНОЛОГІЇ,
ЕКОЛОГІЯ ТА ЕКОНОМІКА
В ХАРЧОВІЙ, КОСМЕТИЧНІЙ
ТА ФАРМАЦЕВТИЧНІЙ ПРОМИСЛОВОСТІ**

**Збірник матеріалів
XII Міжнародної науково-практичної конференції
18-19 листопада 2024 р.**

ЗАСОБУ НА ОСНОВІ КАРБАМАЗЕПІНУ ТА ХЛОРАЛЬГІДРАТУ..... 25

Міхір'ова Є.А.

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗРОБОК ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ З ПРИРОДНИХ ТА СИНТЕТИЧНИХ ДЖЕРЕЛ..... 27

Охмакевич А.М., Пирог Т.П.

ВПЛИВ ДРІЖДЖОВИХ КЛІТИН НА БІОЛОГІЧНУ АКТИВНІСТЬ ПОВЕРХНЕВО-АКТИВНИХ РЕЧОВИН *Rhodococcus erythropolis* ІМВ Ас-5017..... 30

Путятін Б.В.

ТЕХНОЛОГІЧНІ, БІОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ РОЗРОБКИ ТА СТАНДАРТИЗАЦІЇ КОСМЕТИЧНИХ ЗАСОБІВ З ПРОБІОТИКАМИ ДЛЯ ПОКРАЩЕННЯ МІКРОБІОТУ І СТАНУ ШКІРИ..... 32

Барсукова А.В., Овсяннікова Т.О.

ОБГРУНТУВАННЯ СКЛАДУ РОСЛИННОЇ СИРОВИНИ ДЛЯ ВИРОБНИЦТВА ОЛІЇ ПРЕ-ШАМПУНЬ ДЛЯ ДОГЛЯДУ ЗА ВОЛОССЯМ..... 37

Шibaєва Ю.В., Овсяннікова Т.О., Фалалєєва Т.В.

УДОСКОНАЛЕННЯ СКЛАДУ ШАМПУНЮ ПРОТИ ЛУПИ 38

Секція 2

ПОШУК НОВИХ ВИДІВ ХІМІЧНОЇ, БІО- ТА НАНОСИРОВИНИ ДЛЯ ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ, ХАРЧОВОЇ ТА КОСМЕТИЧНОЇ ПРОМИСЛОВОСТЕЙ

Матвєєва Т.В., Папченко В.Ю.

ПРОЕКТУВАННЯ РЕЦЕПТУР КОМБІНОВАНОГО ПРОДУКТУ ПІДВИЩЕНОЇ БІОЛОГІЧНОЇ ЦІННОСТІ, ВИСОКИМИ СПОЖИВЧИМИ ХАРАКТЕРИСТИКАМИ..... 42

Салєба Л.В., Шарова В.В., Чорна М.І.

ПЕРСПЕКТИВИ КОСМЕТИЧНИХ МАСОК..... 45

Гусейнова К.Е., Косинська Т.В., Федько М.М., Волошина І.М.

СИНТЕЗ НАНОЧАСТОК МІДІ ЗА ДОПОМОГОЮ РОСЛИННИХ ЕКСТРАКТІВ..... 47

**ВПЛИВ ДРІЖДЖОВИХ КЛІТИН НА БІОЛОГІЧНУ
АКТИВНІСТЬ ПОВЕРХНЕВО-АКТИВНИХ РЕЧОВИН
Rhodococcus erythropolis ІМВ Ас-5017**

Охмакевич А.М.¹, Пирог Т.П.^{1,2}

1 – Національний університет харчових технологій, м. Київ, Україна

2 – Інститут мікробіології і вірусології ім. Д.К. Заболотного

Національної академії наук України, м. Київ, Україна,

anastasia01.roza@gmail.com

Вступ. Однією із проблем сьогодення є біоплівки, що спричиняють гострі та хронічні захворювання, утворюючись на катетерах, імплантах та протезах у медичних закладах, а також пошкодження виробничого обладнання на підприємствах. Більшість публікацій присвячено руйнуванню одновидових біоплівок, проте частіше зустрічаються комбіновані, які характеризуються вищою стійкістю до антимікробних агентів [1].

Перспективними деструкторами біоплівок є поверхнево-активні речовини (ПАР) природного походження завдяки їх антимікробній активності. ПАР бактерій *Rhodococcus erythropolis* ІМВ Ас-5017 характеризуються нижчою антимікробною активністю порівняно з такою інших відомих поверхнево-активних аміно-, рамно- та софороліпідів [2]. У попередніх дослідженнях [3] встановлено, що біологічну активність ПАР *R. erythropolis* ІМВ Ас-5017 можна підвищити внесенням у середовище культивування живих клітин *Escherichia coli* ІЕМ-1 та *Bacillus subtilis* БТ-2.

Нечисельні літературні дані свідчать про можливість підвищення біологічної активності ПАР мікробного походження у разі використання не тільки бактеріальних, а також еукаріотичних індукторів.

Мета: визначення антимікробної та антибіоплівкової активності поверхнево-активних речовин *R. erythropolis* ІМВ Ас-5017, синтезованих за наявності живих клітин *Saccharomyces cerevisiae* БТМ-1 як індуктора.

Матеріали і методи. Культивування *R. erythropolis* ІМВ Ас-5017 здійснювали в рідкому середовищі з етанолом 2% (об'ємна частка). Як індуктор використовували живі клітини *S. cerevisiae* БТМ-1. Концентрацію позаклітинних поверхнево-активних речовин визначали ваговим методом після екстракції модифікованою сумішшю Фолча. Антимікробну активність ПАР аналізували за показником мінімальної інгібуючої концентрації. Ступінь руйнування одно- та двовидових біоплівок (%) визначали

спектрофотометричним методом як різницю між адгезією клітин тест-культур у необроблених і оброблених поверхнево-активними речовинами лунках імунологічного планшету. Як тест-культури під час визначення біологічної активності ПАР використовували штами бактерій (*E. coli* ІЕМ-1, *B. subtilis* БТ-2, *Staphylococcus aureus* БМС-1, *Pseudomonas* sp. МІ-2) та дріжджів (*Candida albicans* Д-6, *Candida utilis* БВС-65, *S. cerevisiae* БТМ-1) з колекції живих культур кафедри біотехнології і мікробіології Національного університету харчових технологій.

Результати. Встановлено, що поверхнево-активні речовини *R. erythropolis* ІМВ Ас-5017, синтезовані за наявності клітин *S. cerevisiae* БТМ-1, характеризувалися вищою антимікробною та антибіоплівковою активністю, порівняно з ПАР, одержаними за допомогою монокультури.

Так, внесення у середовище культивування *R. erythropolis* ІМВ Ас-5017 дріжджових клітин супроводжувалося синтезом поверхнево-активних речовин, мінімальні інгібуючі концентрації яких щодо тест-культур грампозитивних (*B. subtilis* БТ-2, *S. aureus* БМС-1) та грамнегативних (*E. coli* ІЕМ-1, *Pseudomonas* sp. МІ-2) бактерій були у відповідно у 7,5 і 30 разів нижчими, ніж встановлені для ПАР, утворених без індуктора. Схожі закономірності спостерігали щодо дріжджових тест-культур (дріжджі роду *Candida* та *S. cerevisiae* БТМ-1): показники мінімальної інгібуючої концентрації поверхнево-активних речовин, одержаних за наявності індуктора, були на два порядки нижчими порівняно з контролем (1,25-5 та 300 мкг/мл відповідно).

Під впливом ПАР, синтезованих за наявності *S. cerevisiae* БТМ-1, деструкція одновидових біоплівки грампозитивних бактерій підвищилась на 9,1-31,2, грамнегативних бактерій – на 21,9-45,4, дріжджів – на 27,1-58,9% порівняно з використанням поверхнево-активних речовин, утворених у середовищі без індуктора.

У разі обробки ПАР, отриманими за наявності дріжджових клітин, ступінь руйнування двовидових бактеріальних біоплівок (*B. subtilis* БТ-2 + *Pseudomonas* sp. МІ-2 та *E. coli* ІЕМ-1 + *S. aureus* БМС-1) підвищився на 3-26, бактеріально-дріжджових (*Pseudomonas* sp. МІ-2 + *C. albicans* Д-6 та *S. aureus* БМС-1 + *C. utilis* БВС-65) – на 6-29% порівняно з дією препаратів, синтезованих без індуктора.

Висновки. Отже, у результаті проведеної роботи встановлено можливість суттєвого підвищення біологічної активності поверхнево-активних речовин *R. erythropolis* ІМВ Ас-5017, за умови їх синтезу з еукаріотичним індуктором.

Література:

1. Yuan L., Hansen M.F., Roderb H.L., Wanga N., Burmolleb M., Hea G. Mixed-species biofilms in the food industry: Current knowledge and novel control strategies, *Critical Reviews in Food Science and Nutrition*. 2020, 60(13): 2277-2293. doi: [10.1080/10408398.2019.1632790](https://doi.org/10.1080/10408398.2019.1632790).
2. Pirog T.P., Petrenko N.M., Skrotska O.I., Paliichuk O.I. Shevchuk T.A.,

Iutynska G.O. Practically valuable properties of the surfactant synthesized by *Rhodococcus* genus *Actinobacteria*, *Mikrobiologichnyi Zhurnal*. 2020, 82(4): 94-109. doi:[10.15407/microbiolj82.04.094](https://doi.org/10.15407/microbiolj82.04.094).

3. Pirog T., Kluchka L., Skrotska O., Stabnikov V. The effect of co-cultivation of *Rhodococcus erythropolis* with other bacterial strains on biological activity of synthesized surface-active substances. *Enzyme and Microbial Technology*. 2020, 142: 109677. doi: [10.1016/j.enzmictec.2020.109677](https://doi.org/10.1016/j.enzmictec.2020.109677).